

Míg Új-Zélandon a kakaduk túlszaporodása jelent problémát, addig a világ egy másik távoli szegletében, Indonéziában nemcsak leendő kalitkamadárként kerülnek piacra e ritka állatok, hanem étkezési célból is: meglehetősen ízletesnek tartott húruk miatt gyakran a serpenyőben végzik. Bár az országban törvény védi a kakadukat, a törvényeket mégis igen nehéz betartatni...

re. A tiltás hatására a madarak ára néhány év alatt megsokszorozódott. Mivel világszerte egyre nagyobb az igény e csodálatos madarak tartására, az ügyes délkelet-ázsiai vállalkozók az elmúlt években megoldották a papagájok nagyüzemi tenyésztését. A kezdeti nehézségek általában abból adódtak, hogy az állatokat vadon fogták be, így életkorukra csak következtetni lehetett. A tapasztalatok azt mutatták, hogy az ivarérett korban importált madarakat nem lehetett továbbtenyészteni. A fiatal, zárt körülmények közt ivaréretté vált példányok adták az első tenyészetek alapjait. Később az első generációs fiatalokat is tenyésztésbe fogták. Ma már az ötödik-hatodik generációs párok is „termelnek”, sőt a tartási és tenyésztési technológia tökéletesítésével az állatok ivar- és tenyészérettsége is egyre korábban következik be.

Drákói szigor és nagyüzemi tenyésztés

A környező, igen jómódú, olajban gazdag országok hatalmas felvevőpiacai voltak a vadont kifosztó rablógazdálkodásnak, ezért – a helyi és nemzetközi nyomás hatására – ma már több országban a kábítószer-csempészettel azonos fajsúlyú ítéletet, azaz halálbüntetést szabnak ki a zugkereskedők-

A NAGY UTAZÁS

Papagájfarmok Délkelet-Ázsiában

A fehér kakaduk (ez több faj gyűjtőneve) befogását ma már Új-Zéland kivételével mindenütt tiltják a nemzetközi egyezmények. E szigetországban is csak azért engedélyezik begyűjtésüket, mert így legalább nem kell lelőni őket! Ez a leghumánusabb módja annak, hogy megszabaduljanak a huszadik század első felében házikedvencként behurcolt, majd elvadult és alaposan elszaporodott nagy sárgabóbitás kakaduktól

Kell a madár!

A piac robbanásszerűen bővült. Ma már Mexikótól Japánig és az arab világtól Nyugat-Európáig szinte korlátlan mennyiségben lehet értékesíteni a kézzel nevelt, teljesen szelíd, beszélő madarakat. A kézzel nevelt madarak robbanásszerű elterjedését leginkább a 90-es években forgalomba hozott, jó minőségű nevelőtápoknak köszönhetjük. Ma már egy tenyészpártól lényegesen több fiókát lehet nyerni, mint amennyi a vadonban kelne ki a tojásból. Erre talán a legjobb példa a nemes papagáj új-guineai alfajának esete. Ezek a madarak a természetben évente 2-3 fészekaljat, azaz nem több mint hat fiókát nevelnek. Egy Európába is szállító thaiföldi farmon egyetlen pártól minden évben mintegy 28 tojást vesznek el, és ebből 15 fiókát tudnak értékesíteni!

A tojásokat géppel keltetik, majd a frissen kelt fiókákat mesterségesen, kézzel nevelik fel. A nap minden szakában, kezdet-

ben kétóránként, majd ritkábban etetnek. Ez a legnehezebb, legtöbb figyelmet igénylő munka, ezért többnyire jól fizetett fiatal női munkaeőr végzi. A három hetes madarak nagy részét már fecskendővel tömik; belőlük lesznek a „csővel nevelt”, ún. „tube-feed” madarak. E példányok nem lesznek olyan kezesek, mint a kanállal nevelték, ám hobbi- és tenyésztési célra egyaránt megfelelnek. Mivel a fecskendővel való tömés időtartama maximum két perc, míg kanállal alkalmanként akár 15 percig is eltarthat, az előbbi módon nevelt madarak lényegesen olcsóbbak.

Tenyésztrükkök

Az ivarérett madarakat tenyészérettségük eléréséig húzas csoportokban nevelik. Ekkor a röpdébe odúkat helyeznek, majd az állatokat megjelölik, így az összeállt párok azonosítása a későbbiekben sem okoz gondot. A későbbi tenyészpárokat viszonylag kis röpdékben helyezik el. A takarmányozásra nagy gondot fordítanak. Friss gyümölcsökhöz, tejes kukoricához egész évben helyben hozzá tudnak jutni, így ezek a kiadások nem jelentenek komolyabb megterhelést. A nagypapagájok alaptakarmánya nem napraforgómag, hanem rizs. Az olajos magvak aránya elenyésző.

A mérsékelt övi exportra szánt madarakat fokozatosan szoktatják át az energia-dús magkeverékekre és az almára. Ez utóbbi a trópusokon nem terem meg, ezért hűtőhájókon importálják Új-Zélandról vagy Ausztráliából – az alma tehát már csak emiatt sem olcsó koszt. Mivel az exportra szánt madarak már ismerik e gyümölcsöt (és persze a napraforgót is), új hazájukba érkezvén a takarmányváltás nem okoz problémát.

Ne a vadonból!

A kiváló tenyésztési eredmények ellenére a kereskedők még ma is jelentős mennyiségben forgalmaznak vadon befogott madarakat – mégpedig teljesen legálisan. Ezek beszkottatása, tenyésztése azonban lényegesen nagyobb kitarást és szakértelmet igényel, mint a tenyésztett egyedeké. Madárvásárláskor mindig győződjünk meg a kiválasztott madár eredetéről. Erre a madár viselkedésén túl az állat CITES-papírja is segítségünkre szolgál. Ha az állat egyik szárnya vágott, akkor szinte biztosak lehetünk, hogy vadon befogott példány. Ragaszkodjunk ahhoz, hogy lehetőleg tenyésztett madarat vásároljunk, hiszen ezeknek az állatoknak a megvásárlásával még közvetett módon sem zsákmányoljuk ki a természet!

dr. Tóth Zsigmond